

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AĞAÇ VE ÇEVREYE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Ufuk ZENGİN

80. Yıl Özel İdare İlkokulu

Yrd. Doç. Dr. Halil KUNT*

Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi, halilkunt@gmail.com

Özet

Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin ağaç ve çevreye yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Kütahya şehir merkezindeki üç ve kırsal kesimdeki üç ortaokulda 5,6,7,8. sınıflarda öğrenim gören toplam 723 öğrenci oluşturmuştur. Genel tarama yönteminin kullanıldığı bu çalışmada verilerin toplanmasında araştırmacılar Kunt (2013) tarafından geliştirilen "Ağaç ve Çevre Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Tutum ölçeğinin güvenilirliği Cronbach Alpha katsayısı 0.90 olarak bulunmuştur. Toplanan verilerin istatistiksel analizleri için; tanımlayıcı istatistiksel metotların (aritmetik ortalama, ± standart sapma, frekans, yüzdellik) yanı sıra independent samples T-test, one-way anova LSD test ve çapraz tablo (cross-table) kullanılmıştır. Analizler sonucunda, öğrencilerin ağaç ve çevreye yönelik tutumları; cinsiyet ve yaşadıkları yer bakımından istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterirken öğrenim gördükleri sınıfa göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Öğrencilerin, ormanların yararını çoğunlukla insan yaşamı üzerine gördükleri bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Ağaç ve çevre tutum, kent, kırsal, ortaokul öğrencileri.

AN ANALYSIS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS TREES AND ENVIRONMENT

Abstract

This study aims to analyze secondary school students' attitudes towards trees and environment. Target population of the study is composed of 723 students who attend 5,6,7,8. grades in three secondary schools in rural areas and the three secondary schools in the city center of Kütahya. Though general survey model are used in this study, it is demanded from the researchers to collect data by using Attitudes towards Tree and Environment Scale developed by Kunt (2013). Cronbach's alpha coefficient of reliability of the Attitudes towards Tree and environment Scale was found to be 0.90. For statistical analysis of the collected data, descriptive statistical methods (mean, ± standard deviation, frequency, percentage) as well as independent samples T-test, one-way ANOVA and LSD test cross-table are used. As a result of the analyses, it is found that while the students' attitudes towards tree and nature show a statistically significant difference according to gender, there is no difference according to the degree they are attending. It is found that the students regard forests mostly beneficial for human life.

Key Words: Attitudes towards Tree and Nature, Urban, Rural, Secondary School Students.

Giriş

Bireyin yaşamı fiziksel ve biyolojik çevresi içerisinde devam etmektedir. Canlı yaşamının şekillenmesi ve sürmesi yaşadığı çevrenin şartlarına bağlı olarak şekillenmekte ve etkisi altında değişkenlik göstermektedir. Birey yaşadığı çevreyi etkilemekte ve etkilenmektedir. Özellikle çevre sorunlarının önlenmez bir şekilde artması çevresel sorunların belirlenmesini, incelenmesini, bireylerde çevre bilinci ve olumlu tutum geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmasını gerektirmektedir. Bu amaçla farklı eğitim kademelerindeki öğrencilerin çevre bilinçleri ve çevreye ilişkin tutumlarının belirlenerek geliştirilmesi için çeşitli çalışmalar yapılmıştır. (Aydın ve Kaya 2011; Nalçacı ve Beldağ 2011; Sam ve diğerleri, 2010; Özdemir, 2010; Şeker ve diğerleri, 2009; Aslan ve diğerleri, 2008; Deniz ve Genç 2007; Tuncer ve diğerleri, 2004;). Bu çalışmalarda bireylere çevreye yönelik bilinç ve olumlu tutum kazandırılmasında en önemli faktörün çevre eğitimi olduğundan bahsedilmektedir. Günümüzde de çevre sorunlarının çözümünde eğitimin başta gelen bir çözüm yolu olduğu konusunda giderek yaygınlaşan bir görüş birliği gelişmektedir. Çevre eğitiminde bireylere yeni davranışlar kazandırmada; çevre eğitiminin etkili verilmesi, çevrenin korunması ve çevre sorunlarının çözülmesinde gerekli olan adımların atılması, çevre eğitimi konularının eğitim ve öğretim seviyelerine göre paylaşımı, eğitimcilerin niteliği gibi birçok faktör devrededir. Çevre eğitiminin etkin bir şekilde verilmesi bu faktörlerdeki bilgi birikimine bağlıdır (Uzun ve Sağlam, 2006; Yılmaz, Boone ve Andersen 2004; Alp, Ertepinar, Tekkaya ve Yılmaz, 2006).

DiEnno ve Hilton'a göre (2005) çevre bilgisi ile çevreye karşı olumlu tutum arasında yakın bir ilişki vardır. Çevre problemlerinin öğrenciler tarafından anlaşılır bir şekilde öğrenilmesinde, öğrencilerin konular hakkında ön bilgilerinin ve kavram yanılgılarının tespiti bu nedenle büyük önem taşımaktadır. Okul ise bu tutumun şekillenmesinde önemli bir role sahiptir. Çevreye karşı bilinçli nesiller yetiştirilmesinde, özellikle öğrencilerin ilköğretim çağındaki eğitimleri büyük önem taşımaktadır. Alan yazın taramasında çoğunlukla ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin çevre bilgisi ve tutumları hakkında çalışmalar yapıldığı görülmüştür (Atasoy ve Ertürk, 2008; Aydın ve Kaya, 2011; Bowker, 2007; İncekara ve Tuna, 2010; Kasapoğlu ve Turan, 2008; Meydan ve Doğu, 2008; Sağır, Aslan ve Cansaran, 2008; Şahin ve Gül, 2009;). Ancak alan yazındaki çalışmalarda öğrencilerin kırsalda ve kentte okuma durumlarına göre çevreye yönelik tutumlarının karşılaştırıldığı çok az sayıda çalışmaya rastlanılmıştır. Bu nedenle; kırsalda ve kentte okuyan ortaokul öğrencilerinin ağaç ve çevreye yönelik tutumlarını araştırmayı amaçlayan bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu genel amaç çerçevesinde araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır:

Kütahya İli ortaokul öğrencilerinin ağaç ve çevreye ilişkin görüşleri;

- 1) Cinsiyet,
- 2) Sınıf düzeyi,
- 3) Yaşadıkları yer değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 4) Bu değişkenlere göre öğrencilerin orman yararına bakışı nasıl değişmektedir?

Yöntem**Evren ve Örneklem**

Bu araştırma tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle açıklayan araştırma yaklaşımlarıdır (Kaptan, 1998: 59). Genel tarama modellerinde, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla; evrenin tümü ya da örneklem üzerindeki birey ya da nesnenin, kendi koşulları içinde tanımlanmaya çalışılmasıdır (Karasar, 2003: 79).

Araştırmanın evrenini 2012-2013 eğitim öğretim yılında Kütahya da öğrenim gören şehir merkezindeki 3 ortaokuldan 379 öğrenci ile kırsal kesimdeki 3 ortaokuldan 344 öğrencinin katıldığı, 391 i kız ve 332 si erkek toplam 723 öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 1: Katılımcıların demografik bilgileri

Değişkenler	Demografik Özellikler	Öğrenci Sayısı (n=723)	Yüzde (%100.0)	(\bar{x})	S
Cinsiyet	Kız	391	54.1	128.7	11.3
	Erkek	332	45.9	124.9	12.7
Sınıf Düzeyi	5. Sınıf	150	20.7	127.2	11.5
	6. Sınıf	170	23.5	125.4	12.4
	7. Sınıf	205	28.4	128.3	11.9
	8. Sınıf	198	27.4	126.8	12.4
Anne Öğrenim Durumu	İlköğretim	500	69.2	127.9	11.2
	Ortaöğretim	101	14.0	124.8	12.9
	Üniversite ve Üzeri	91	12.6	124.6	14.9
	Okuryazar değil	31	4.3	127.1	13.1
Baba Öğrenim Durumu	İlköğretim	347	48.0	127.3	11.5
	Ortaöğretim	215	29.7	128.1	10.7
	Üniversite ve Üzeri	155	21.4	124.8	14.8
	Okuryazar değil	6	.8	125.7	12.4
Anne Meslek Durumu	Memur	77	10.7	124.5	14.7
	İşçi	22	3.0	122.0	12.2
	Serbest Meslek	19	2.6	130.2	10.6
	Ev Hanımı	603	83.4	127.3	11.7
	Emekli	2	.3	134.0	14.1
Baba Meslek Durumu	Memur	154	21.3	124.7	13.9
	İşçi	177	24.5	126.2	11.5
	Serbest Meslek	369	51.0	128.3	11.6
	Emekli	23	3.2	127.3	9.7
Yaşadığı Yer	Kent	344	47.6	125.8	12.9
	Köy ve Kasaba	379	52.4	128.0	11.2
Orman Yararı Sizce Ne Üzerindedir?	İnsan Yaşamı	369	51.0	127.2	11.9
	İklim	110	15.2	130.0	10.3
	Hava Kirliliği	147	20.3	126.6	11.9
	Diğer Canlılar	81	11.2	123.6	14.6
	Ekonomi	16	2.2	121.4	9.4

Katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik yapılan tanımlayıcı istatistik sonuçlarına göre, öğrencilerinin %54'ü kız, %45'i erkek, %47'si şehir merkezinden %52'si kırsal kesimden öğrencidir. Öğrencilerin yarısından çoğu orman yararını insan yaşamı üzerine görmektedirler.

Veri Toplama Araçları

Kütahya İli merkezden üç ve kırsaldan üç olmak üzere toplam altı ortaokul öğrencilerinin ağaç ve çevreye yönelik tutumlarının belirlendiği 2 bölümden oluşan araştırmanın birinci bölümünde öğrencilerin kişisel bilgilerine ilişkin sorular, ikinci bölümünde ise araştırmacıardan KUNT (2013) tarafından geliştirilen 29 maddeden oluşan "Ağaç ve Çevre Tutum Ölçeği" yer almaktadır. Ölçekte yer alan maddelerin cevap seçenekleri, "Kesinlikle Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum", "Kesinlikle Katılmıyorum" şeklinde sıralanmıştır. Ölçekteki maddelerin tamamı olumlu ifadeleri içermekte olup "Kesinlikle Katılıyorum" kategorisinden başlayarak sırayla 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde puanlanmıştır. Ölçekteki puanlar, 1 ile 5 arasında olduğundan, puanlar 5'e yaklaştıkça öğrencilerin önermeye katılım seviyeleri yüksek, 1'e yaklaştıkça ise düşük olduğu kabul edilmiştir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 29, en yüksek puan 145'tir. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda, ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerinin 0.86, Barlett testi anlamlılık değerinin ise 0.00 olduğu görülmüştür. Ölçeğin toplam varyansın % 60'ını açıklayan 6 faktöre sahip olduğu bulunmuştur. Ölçeğin güvenirlik katsayı (Cronbach alpha) değeri $\alpha=0.90$ olarak elde edilmiştir. Bu değerler, ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir.

Veri Analizi

Ortaokul öğrencilerinin ağaç ve çevreye yönelik tutumlarını değerlendirirken, tanımlayıcı istatistiksel metotların (aritmetik ortalama, \pm standart sapma, frekans, yüzdeler) yanı sıra katılımcıların cinsiyetlerine ve yaşadıkları yere göre istatistiksel olarak anlamlı fark olup olmadığını test etmek için bağımsız örneklem T-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. ANOVA testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılığın kaynağını belirlemek için LSD testi kullanılmıştır. Ayrıca değişkenler arasındaki hesaplamalar için çapraz tablo (cross-table) kullanılmıştır. Sonuçların değerlendirilmesinde $p<0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde öncelikle, kırsalda ve kentte okuyan ortaokul öğrencilerinin ağaç ve çevreye yönelik tutumları belirlenmiştir. Daha sonra öğrencilerin ağaç ve çevreye yönelik tutumları; cinsiyet, anne ve baba öğrenim durumu, anne ve baba meslek durumu ve okudukları sınıf değişkenlerine göre karşılaştırılmıştır. Tablo 2'de öğrencilerin cinsiyete bağlı olarak orman yararı sizce ne üzerinedir? Sorusunun yanıtları incelenmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Orman Yararına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı (n=723)

Cinsiyet	Ekonomi	İnsan Yaşamı	İklim	Hava Kirliliği	Diğer Canlılar
Kadın (n)	5	223	55	70	38
(%)	1.3	57.0	14.1	17.9	9.7
Erkek (n)	11	146	55	77	43
(% 100)	3.3	44.0	16.6	23.2	13.0

Analiz sonuçlarına göre kız ve erkek öğrenciler ormanların en fazla insan yaşamına üzerine en düşük ise ekonomi üzerine yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Erkek öğrenciler ormanın yararını ekonomi ve hava kirliliği üzerine olduğunu kırdan daha fazla belirtmişlerdir. Tablo 3'de Öğrencilerin yaşadıkları yere bağlı olarak orman yararı sizce ne üzerinedir? Sorusunun yanıtları incelenmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Yaşadıkları Yer Değişkenine Göre Orman Yararına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı (n=723)

Yaşadığı Yer	Ekonomi	İnsan Yaşamı	İklim	Hava Kirliliği	Diğer Canlılar
Kent (n)	12	159	42	94	37
(% 100)	3.5	46.2	12.2	27.3	10.8
Köy veya Kasaba (n)	4	210	68	53	44
(% 100)	1.1	55.4	17.9	14.0	11.6

Analiz sonuçlarından yerleşim yeri farklılıklarına göre her iki gruptaki öğrencilerin büyük çoğunluğu orman yararının insan yaşamı üzerine olduğunu belirtmişlerdir. Ormanların hava kirliliği üzerine yararını; kentte yaşayanlar kırsalda yaşayanlara göre iklim üzerine yararını ise kırsal kesimde yaşayanlar kentte yaşayanlara göre daha fazla oranda belirtmişlerdir. Tablo 4'de Öğrencilerin cinsiyete bağlı olarak ağaç ve çevre tutumları belirlenmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Ağaç ve Çevre Tutumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre t-testi Sonuçları (n=723)

Cinsiyet	n	\bar{x}	S	p
Kız	391	128.7	11.3	.000
Erkek	332	124.9	12.7	

Bağımsız örneklem t – testi sonuçlarına göre kız ve erkek öğrencilerin ağaç ve çevre tutum puanları her iki grupta da oldukça yüksek bulursa da kız öğrencilerin puanları erkek öğrencilere göre anlamlı bir şekilde yüksek bulunmuştur. Bu bulgu, öğretmen adaylarının ağaç ve çevre tutumları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu şeklinde de yorumlanabilir. Tablo

5’de Öğrencilerin yaşadıkları yere bağlı olarak ağaç ve çevre tutumları belirlenmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Ağaç ve Çevre Tutumlarının Yaşadıkları Yer Değişkenine Göre t-testi Sonuçları(n=723)

Yaşadıkları Yer	n	(\bar{x})	S	p
Kent	344	125.8	12.9	.015
Köy ve Kasaba	379	128.0	11.2	

Bağımsız örneklem t – testi sonuçlarına göre yaşadıkları yere bağlı öğrencilerin ağaç ve çevre tutum puanları her iki grupta da oldukça yüksek bulursa da kırsalda yaşayan öğrenciler lehine anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin ağaç ve çevre tutumlarının öğrenim gördükleri sınıfa bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Ağaç ve Çevreye Yönelik Tutumlarının Öğrenim Görmekte Oldukları Sınıf Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları (n=243)

Sınıf Düzeyleri	n	(\bar{x})	S	p
5. Sınıf	150	127.2	11.5	p>0,05
6. Sınıf	170	125.4	12.4	
7. Sınıf	205	128.3	11.9	
8. Sınıf	198	126.8	12.4	

Analiz sonuçlarına göre öğrenim gördükleri sınıfa bağlı öğrencilerin ağaç ve çevre tutum puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bu bulgu, öğrencilerin ağaç ve çevre tutumları ile öğrenim gördükleri sınıfları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde de yorumlanabilir.

Tartışma ve Sonuç

Bireylerin tutumları yaşamlarına yön vermede, ilgilerini ve ihtiyaçlarını belirlemede kuşkusuz önemli yer tutmaktadır. Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin ağaç ve çevreye yönelik tutumlarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında araştırmaya katılan öğrencilerin; cinsiyet, anne ve baba öğrenim durumu, anne ve baba meslek durumu, yaşadıkları yer ve okudukları sınıf değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği belirlenmeye çalışılmıştır. Günümüzde evrensel boyutlarda ortaya çıkan çevre sorunlarının çözümünde aile ve toplumsal ortamlarda edinilen bilgilerin yeterli olmadığı görülmektedir. Bu nedenle, çevre ve çevre sorunları konusunda geleceğimiz olan çocuklarımızın eğitilmeleri gerekmektedir. Okul öncesi eğitimle başlayıp ilk ve orta

öğretim eğitimleri boyunca alacakları iyi bir çevre eğitimi, duyarlı ve bilinçli nesillerin yetişmesinde en önemli basamaktır.

Bu çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin ağaç ve çevreye yönelik tutumlarının tüm gruplarda oldukça yüksek olduğu görülmüştür. Çalışmanın uygulandığı Kütahya ilinin ormanlık alan sahasının fazla olması ağaç ve çevreye yönelik öğrenci tutumlarının yüksek çıkmasına neden olmuş olabilir. Ağaç ve çevreye yönelik tutum puanı sonuçları öğrencilerin, ormanlık alanlarda bulunmaktan mutlu olduklarını, ormanların varlığını benimsediklerini ve ormanların doğal çevre ve insan yaşamındaki önemini kavradıklarını göstermektedir.

Bu çalışma sonuçlarına göre katılımcıların cinsiyete ve yaşadıkları yere bağlı olarak ağaç ve çevre tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmüştür. Ancak anne ve baba öğrenim durumları ile anne ve baba meslek durumları ile öğrenim gördükleri sınıfa bağlı olarak ağaç ve çevre tutumları arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Yaşadıkları yere ve cinsiyete göre orman yararını ne üzerine gördükleri karşılaştırıldığında; tüm gruplardaki öğrenciler orman yararının insan yaşamı üzerine olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenim gördükleri sınıfa göre orman yararını ne üzerine gördükleri karşılaştırıldığında ise sınıflar arası fark görülmemiş tüm sınıflarda öğrencilerin büyük çoğunluğu orman yararının insan yaşamı üzerine olduğunu belirtmişlerdir.

Bu çalışma sonuçlarına göre anne ve baba öğrenim durumları ile anne ve baba meslek durumları ile öğrenim gördükleri sınıfa bağlı olarak ağaç ve çevre tutumları arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Bazı araştırmalar sonuçlarımız ile paralellik göstermektedir (Baş, 2010; Gökçe ve diğerleri, 2008; Sadık ve sarı 2010). Ancak, Özpinar (2009) ile Taycı ve Uysal'ın (2012) çalışmaları sonuçlarımızdan farklılık göstermektedir. Taycı ve Uysal (2012) , bu farklılığı sosyo-ekonomik düzeyi yüksek ailelerin çocuklarına daha fazla sundukları sosyal, kültürel ve sportif aktivitelerine bağlı olarak açıklamışlardır.

Kırsal kesimde yaşayan öğrencilerin ağaç ve çevreye yönelik tutumlarının şehir merkezindeki öğrencilerin tutumlarından yüksek olması, kırsaldaki öğrencilerin ihtiyaçlarında ormanlardan yararlanmaları ve sürekli ormanlarla ilişki içinde olmalarıyla açıklanabilir. Çevre faktörleri ormana ilişkin tutumları etkilemektedir. Yerleşim yeri farklılıklarına göre kırsal kesimde yaşayan öğrenciler ormanların yararının iklim üzerine olduğunu, şehir merkezinde yaşayan öğrenciler ise orman yararının hava kirliliği üzerine olduğunu belirtmişlerdir. Kırsal kesimde yaşayan öğrencilerin ormanların yararını iklim üzerine görmeleri Kütahya'da ağır geçen kış şartlarının neden olduğu kırsaldaki mağduriyetlerine bağlı olarak açıklanabilir. Şehir merkezinde yaşayan öğrencilerin orman yararını hava kirliliği üzerine görmeleri ise Kütahya şehir merkezindeki yüksek oranda görülen hava kirliliğine bağlı olarak açıklanabilir. Bu sonuçlara göre orman yararına bakış, bireylerin yaşam şartlarına ve ihtiyaçlarına göre değişkenlik gösterdiği görülmektedir.

Öğrencilerin sınıf düzeylerine bağlı olarak tutum puanları tüm gruplarda oldukça yüksek bulunmuştur. Ancak öğrencilerin sınıf düzeylerine bağlı olarak gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bazı araştırmalar sonuçlarımız ile paralellik gösterse de (Aydın, 2010; Sağır, Aslan ve Cansaran, 2008); bazı araştırmalarda öğrencilerin çevre tutumları sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermiştir (Meydan ve Doğu, 2008; Aydın ve Kaya, 2011).

Öğrencilerin cinsiyete bağlı olarak tutum puanları her iki grupta da oldukça yüksek olmakla birlikte; Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ağaç ve çevre tutumları daha yüksektir. Taycı ve Uysal (2012), ilkokul ve ortaokul öğrencileri ile yaptığı çalışmada kızların daha çevreci olduğunu, erkeklere göre çevreye karşı daha ilgili ve daha duyarlı davranışlar eğiliminde olduklarını belirtmişlerdir. Yurt dışında yapılan benzer çalışmalarda da kadınların, erkeklere göre çevreye karşı daha olumlu tutumlara sahip oldukları bulunmuştur (Britner, 1999; Esa, 2010). Sadık & Çakan (2010), kız öğrencilerin çevre puan ortalamasının erkek öğrencilerden daha fazla olmasının nedenini hemen hemen tüm toplumlarda kadın rolüne yüklenen ideal imajdan kaynaklanıyor olabileceğini ve Sadık & Sarı (2010) ise toplumun bu alışılmış rol beklentilerinin de kızların çevreye yönelik olumlu tutum ve davranışlar geliştirmelerini destekliyor olabileceğini ifade etmişlerdir.

Bu araştırmada, çevre problemlerinin sıklıkla yaşandığı ülkemizde kırsaldaki ve kentteki ortaokul öğrencilerinin ağaç ve çevreye yönelik tutum puanlarının oldukça yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Geleceğin yetişkinleri olacak olan şimdiki öğrencilerin ağaç ve çevreye yönelik oldukça yüksek düzeyde olumlu tutuma sahip olmaları, çevre sorunlarının önlenmesi ve yaşanabilir bir çevre oluşturulması için büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçların bilimsel olarak yapılacak olan sonraki çalışmalara kaynak teşkil edeceği düşünülmektedir. Çevre eğitiminin, artan çevre problemlerinin kontrol altına alınmasında ve çevreye karşı duyarlı bireyler yetiştirilmesinde önemi oldukça fazladır. Etkili bir çevre eğitimi sonuçlarını hemen göstermekte ve öğrencilerin davranış ve bilgi düzeylerinde farklılıklar görülmektedir. Özellikle çocukların çevreyi daha iyi tanımasını sağlayacak eğitim gezileri, çevreye yönelik olumlu tutum kazandırmada uzun dönemde oldukça etkileri olmaktadır (Farmer, Knapp & Benton (2007).

Kaynakça

Alp, E., Ertepinar H., Tekkaya, C. & Yılmaz, A. (2006). "A Statistical Analysis of Children's Environmental Knowledge and Attitudes in Turkey". *International Research in Geographical and Environmental Education*, 15 (3), 210–23.

Aslan, O., Sağır, Ş. U. ve Cansaran, A. (2008). "Çevre Tutum Ölçeği Uyarlanması ve İlköğretim Öğrencilerin Çevre Tutumlarının Belirlenmesi". *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 283-295.

Atasoy, E. ve Ertürk, H. (2008). "İlköğretim Öğrencilerinin Çevresel Tutum ve Çevre Bilgisi Üzerine Bir Alan Araştırması". *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (1), 105-122.

Aydın, F. ve Kaya, H. (2011). "Sosyal Bilimler Lisesi Öğrencilerinin Çevre Duyarlılıklarının Değerlendirilmesi". *Marmara Coğrafya Dergisi*, 24 (1), 229-257.

Baş Tarsus, M. (2010). "Evaluation of Environmental School Students". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Beldağ, A. ve Nalçacı, A. (2011). "İlköğretim 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Çevre Tutumlarının Belirlenmesi". (Erzurum İli Örneği) *Doğu Coğrafya Dergisi*, 28, 141-154.

Bowker, R. (2007). "Childrens Perceptions and Learning About Tropical Rainforest an Analysis Their Drawings". *Environmental Education*, 13 (1): 75-96.

Britner, S.L. (1999). "Moral Voices in Environmental Education The Relationship To Gender and Gender Orientation". *American Educational Research Association Annual Meeting*, April 19-23. Montreal, Canada.

Demirkaya, H. ve Genç, H. (2006). "Ormana İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirilmesi". *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 39-46.

Demirkaya, H., Genç, H. ve Karasakal, G. (2006). "İlköğretim Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Orman Kavramını Algılamaları: Fenomenografik Bir Araştırma". *MAKUFEBED* (2010), 1, S.34 – 48.

Deniş, H. ve Genç, H. (2007). "Çevre Bilimi Dersi Alan ve Almayan Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Çevreye İlişkin Tutumları ve Çevre Bilimi Dersindeki Başarılarının Karşılaştırılması". *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (13), 20-26.

DiEnno, C. M. & Hilton, S. C. (2005). High School Students "Knowledge, Attitudes, and Levels Of Enjoyment Of An Environmental Education Unit On Nonnative Plants. *The Journal of Environmental Education*, 37 (1), 13-25.

Esa, N. (2010). "Environmental Knowledge, Attitude and Practices of Student Teachers," *International Research in Geographical and Environmental Education*, Vol. 19, No. 1, pp. 39-50.

Farmer, J., Knapp, D. & Benton, G. M. (2007). "An Elementary School Environmental Education Field Trip". *Long-Term Effects on Ecological and Environmental Knowledge and Attitude Development. TheJournal of Environmental Education*, 38(3), 33-42.

Gökçe, N., Kaya, E., Aktay, S. ve Özden, M. (2008). "İlköğretim Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Tutumları". *İlköğretim Online*, 6(3): 452-468.

İncekara, S. ve Tuna, F. (2010). "Ortaöğretim Öğrencilerinin Çevresel Konularla İlgili Bilgi düzeylerinin Ölçülmesi" (Çankırı İli Örneği). *Marmara Coğrafya Dergisi*, 22, 168-182.

Johannessen, L. (2004). "Helping 'Struggling' Students Achieve Success". *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 47(8), 638-647.

Kaptan, S. (1998). *"Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri"*. Ankara: Tekişik Web Ofset Tesisleri.

Karasar, N. (2011). *"Bilimsel Araştırma Yöntemi"*. (22. Baskı) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kasapoğlu, A. ve Turan, F. (2008). *"Attitude-Behaviour Relationship in Environmental Education"*. A Case Study From Turkey. *International Journal of Environmental Studies*, 65 (2), 219-231.

Meydan, A. ve Doğu, S. (2008). "İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Çevre Sorunları Hakkındaki Görüşlerinin Bazı Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi". *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 267-277.

Özdemir, O. (2010). "Doğa Deneyimine Dayalı Çevre Eğitiminin İlköğretim Öğrencilerinin Çevrelerine Yönelik Algı ve Davranışlarına Etkisi". *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 125-138

Özpinar, D. (2009). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Çevre Sorunları Hakkındaki Görüşleri (Afyonkarahisar İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Sağır, S., Aslan, O. ve Cansaran, A. (2008). "İlköğretim Öğrencilerinin Çevre Bilgisi ve Çevre Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi". *İlköğretim Online E-Dergi*, 7 (2), 496-511.

Tatlı, A. ve Başyigit, B. (2001). Gümüş Dağı (Kütahya-Türkiye) Orman Vegetasyonu Üzerine Fitososyolojik Bir Araştırma.

Tuncer, G., Sungur, S., Tekkaya, C. ve Ertepinar, H. (2004). "Kırsal ve Kentsel Alanlarda Yaşayan 6.Sınıf Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Tutumları". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26: 167-175.

Şeker, S., Ek, H., Kılıç, N., Ögdüm, P. ve Düzgün, G. (2009). "Adnan Menderes Üniversitesinin Farklı Akademik Alanlarında Öğrenim Gören İlk ve Son Sınıf Öğrencilerin Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumları ve Duyarlılıkları". *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (1), 125-136.

Sadık, F. ve Çakan, H. (2010). "Biyoloji Bölümü Öğrencilerinin Çevre Bilgisi ve Çevre Sorunlarına Yönelik Tutum Düzeyleri". *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19 (1), 351-365.

Sadık, F. & Sarı, M. (2010). "Student Teachers Attitudes Towards Environmental Problems and Their Level of Environmental Knowledge". *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 129-141.

Şahin, K. ve Gül, S. (2009). "Ortaöğretim Öğrencilerinin Çevre Bilgisi, Davranışı ve duyarlılıklarının Araştırılması" (Samsun Örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 541-556.

Sam, N., Gürsakal, S. ve Sam, R. (2010). "Üniversite Öğrencilerinin Çevresel Risk Algısı ve Çevresel Tutumlarının Belirlenmesi". *Akademik Bakış Dergisi*, 20, 1-16.

Taycı, F. & Uysal, F. (2012). "Determination of the Level of Environmental Knowledge, Consciousness and Environmental Attitudes of Elementary Education Students in Corlu, Turkey". *Journal of Environmental Protection and Ecology*, 13, No 2A, 1131-1138.

Uzun, N. ve Sağlam, N. (2006). "Ortaöğretim Öğrencileri İçin Çevresel Tutum Ölçeği Geliştirme ve Geçerliliği". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 240-250.

Yılmaz, O., Boone, W. J. & Andersen, H. O. (2004). "Views of Elementary and Middle School Turkish Students Toward Environmental Issues". *International Journal of Science Education*, 26 (12), 1527-1546.

Yücel, E. (2002). "Sarıçam ormanlarının verimliliği ile vejetasyon ve tür çeşitliliği arasındaki ilişkiler". Türkmen Dağı örneği, *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi SDU Faculty of Forestry Journal* 2011, 12: S.1-6.